

Текст – цикл – жанр – культура

М. О. Лобанова

Вивчення пригодницьких творів для дітей у 6 класі

Осмислення, запам'ятовування і відтворення знань перестало задовольняти проблеми суспільства, для прогресу якого необхідно мати духовно розвинуте, здатне до творчості покоління. Тести, які визначають здатність до творчості, виявили, що 98% дорослих не вміють нестандартно мислити, тоді як серед семирічних творчі якості проявили 17%, а серед шестилітніх – 37% дітей. Отже, школа не тільки не розвиває, а й гасить креативність учнів. Явище функціональної некомпетентності, що проявляється у невмінні користуватися знаннями, за класифікацією ЮНЕСКО є фактором ризику сучасної цивілізації. А тому на вдосконалення навчально-виховного процесу в школі спрямовано педагогічний пошук шляхів, форм і методів роботи, створення і впровадження технологій навчання і виховання учнів, які відповідали б сучасним вимогам життя (Лісовський А. М.).

До нової програми освіти з української літератури було додано деякі твори, які раніше не вивчалися. До їх числа можна зарахувати твори Всеволода Нестайка «Тореадори з Васюківки» й Ярослава Стельмаха «Митькозавр із Юрківки, або химера лісового озера» як зразок творів пригодницької літератури для дітей.

Тему «Всеволод Нестайко. «Тореадори з Васюківки» запропоновано вивчати 5 годин, які учні охоче сприймають, оскільки текст трилогії має велике дидактичне значення. Подано розробки п'яти планів-конспектів уроків, упорядкованих відповідно до календарно-тематичного плану. У них використано такі методи та методичні прийоми: розповідь (слово вчителя, що має евристичний та пояснювальний характер), словникова робота, спостереження і аналіз художнього твору, робота з підручником, бесіда, коментоване читання, диспут, інсценізація уривку з твору, усне малювання, постановка і вирішення проблеми, що постає з прочитаного. Серед засобів навчання використано наочність (портрет

Всеволода Зіновійовича, художній текст, ілюстрацію бою биків, учнівські малюнки, таблиці, роздатковий матеріал, індивідуальні картки, короткометражну дитячу комедію Самарія Зелікіна «Тореадори з Васюківки» за одним з епізодів однойменного твору Всеволода Нестайка), дидактичний матеріал (кросворд).

Тему «Ярослав Стельмах. Митькозавр з Юрківки, або Химера лісового озера» запропоновано вивчати 4 години. У роботі подано розробки чотирьох планів-конспектів уроків, упорядкованих відповідно до календарно-тематичного плану. У них використано такі методи та методичні прийоми: розповідь (слово вчителя, що має евристичний та пояснювальний характер), словникова робота, спостереження і аналіз художнього твору, робота з підручником, бесіда, коментоване читання, усне малювання, перевтілення, щоденник подвійних нотаток, наскельний малюнок. Серед засобів навчання застосовано унаочнення (портрет Ярослава Стельмаха, художній текст), роздатковий, дидактичний матеріали (тести, самостійні роботи).

Розроблену методику було апробовано під час проходження педагогічної практики. Обробка результатів засвоєння матеріалу виявила ефективність пропонованих систем уроків. Встановлено, що рівень активності школярів став значно вищим. Деякі методи та прийоми розвитку критичного мислення вплинули на міркування дітей у цілому, посилилась тенденція думати нестандартно. Зросла загальна успішність класу, яка, у свою чергу, зміцнила психологічний клімат в учнівському колективі. Здатність самостійно вказати на причину загальноприйнятих стандартів або заперечити їх допоможе дітям стати духовно розвинутим, здатним до творчості поколінням. Ми спробували впорядкувати навчально-методичні матеріали, що стануть у нагоді вчителям-словесникам, аспірантам та студентам вищих навчальних закладів України.